

Referat fra mødet i Fagudvalget for Sortsafprøvning:

Tirsdag den 27. november 2018, kl. 09.30, hos TystofteFonden, Teglværksvej 10, Tystofte, 4230 Skælskør.

Deltagere: Gerhard Deneken (GDE), Anders Søndergaard Larsen, Brian Bacher Pedersen (BBP), Lars Bonde Eriksen (LBE), Merete Buus (MEB), Lisbet Vestergaard (LIV), Mette Jespersen (MEJ), Randi J. Jensen (RJJ) og Annette P. Jensen (APJ)

Afbud fra: Steen Nørhede (STN), Flemming Olsen (Lantmännen) og Gert Rahbek (Valsemøllerne)

Forkortelser: TF: TystofteFonden, LBST: Landbrugsstyrelsen, PNN: Plantenyhedsnævnet, FU: Fagudvalget for Sortsafprøvning, CC: common catalogue – fælles europæisk sortliste, CPVO: Community Plant Variety Office

GDE bød velkommen til Mette Jespersen, Lisbeth Vestergaard og Preben Klarskov Hansen som nye medlemmer af FU. Til dagens møde var ligeledes inviteret Gert Rahbek (Valsemøllerne) og Flemming Olsen (Havnemøllerne) som tekniske eksperter til vurdering af sorter til brødhvedelisten, hvilket er grunden til behandling af sorter af brødhvede oprindeligt var anført som dagsordenens 2. punkt. De har desværre meldt afbud til dagens møde. Derfor godkendes dagsordenen ved, at punkt 2 og 3 i den oprindelige dagsorden bytter plads. Mødet gennemføres jævnfør dagsordenen i dette referat referat.

1. Meddelelser

- a. **Klagebehandling KWS Cito**
Anmelder har opgivet klagebehandling ved Nævnenes Hus, Viborg. Ingen yderligere opfølgning i denne sag.
TF havde en større konstruktiv runde med LBST's jurister vedr. høring, afgørelser og klagebehandling.
- b. **Skriftlige høringer 2018**
Mange tak for tilbagemeldinger mht. de gennemførte skriftlige høringer i det forgangne år (SES og VP). Specielt VP-høringen vedr. dispensationsbehandling af KWS Lili og KWS Zyatt mht. optagelse på brødhvedelisten har haft bevågenhed i branchen og pressen, og er blevet løst ved, at LBST har givet disse 2 sorter en dispensation, da grundlaget for indstilling til brødhvedelisten er under revision.
På basis af jeres tilbagemeldinger på SES-området har vi haft interne diskussioner, der har ledt til en beskrivelse, introduktion og forventningsafstemning vedr. Fagudvalgsrapporten. Punktet behandles under punkt 2 på dagens dagsorden.
- c. **Opstart af SES rugafprøvning september 2018**
Siden september 2018 har TF kunnet modtage sorter af vinterrug til SES og værdiafprøvning. I dette efterår har TF således startet SES-afprøvning af 13 hybrider af rug plus tilhørende forældrekomponenter
- d. **GM-NBT tilkendegivelse på anmeldelseskema**
På vegne af LBST vil TF i den kommende tid spørge de enkelte anmeldere af sorter, der er i afprøvning eller optaget på sortlisten om de enkelte sorter herunder forældrekomponenter er forædlet eller nedstammer fra sorter, der er genetisk modificeret sort jævnfør EU-direktiv 2001/18/EF og i medfør af EU-domstolens afgørelse (C-518/16) af 25. juli 2018 – NBT.
Opgaven er en bunden opgave på vegne af kommissionen, der ønsker sikkerhed mht. viden om gm-plantemateriale herunder NBT, der vurderes at falde ind under gm-reguleringen efter dommen, der er afsagt 25-7-2018.

e. **BREXIT**

MEB: Et ønske til næste FU er, at LBST får et fast punkt på dagsordenen under meddelelser, da der som oftest er information derfra.

LBST har sendt en bekendtgørelsesændring i høring vedr. sortslisten, som træder i kraft pr. 01-01-2019. Ændringen indebærer, at man ikke længere kan benytte en hasteprocedure for at få sorter fra UK på den danske sortliste, hvor DK overtager SES-rapporten og den britiske værdiafprøvning ligestilles med den danske værdiafprøvning, da dyrkningsvilkår er de samme. Ændringen foretages, da LBST har en forventning om en hård BREXIT pr. 29-03-2019, hvorefter UK vil være 3. land og ikke have mulighed for samhandel med EU før der bliver lavet en ligestillingsaftale. Efter den 29-03-2019 skal alle sorter der tidligere har stået på sortliste i UK, og som man fortsat ønsker skal være på EU sortlisten, være anmeldt i et andet EU land før Brexit træder i kraft og i Danmark er anmeldelsesdatoen den 32-12-2018. Anmeldelserne behandles på TF og kan nå at komme på fælles sortliste inden den 29-03-2019.

Desuden gælder for danske sorter, hvor vedligeholder og repræsentant kommer fra UK. Her skal vedligeholder ændres til en vedligeholder i EU, ellers bliver sorterne slettet.

Handelsmæssigt vil man ikke kunne importere frø fra UK, før der bliver lavet en ligestillingsaftale. UK håber på, at aftalen kan komme hurtigt på plads, hvor det normalt kan tage fra 1 – 3 år at få på plads. Omvendt vil UK optage alle sorter fra EU's fælles sortliste til deres nationale sortliste - både grøntsagsfrø og landbrugsplanter. UK vil også overtage alle CPVO's beskyttelser af alle sorter og arter i hvert fald i en overgangsperiode, og de vil også acceptere frø, der er certificeret i EU. Man kan godt handle til UK, men omvendt vil der være visse udfordringer som der skal handles aktivt på, for at få løst.

Disse tiltag er gjort ud fra en forventning om en hard brexit. Efter afstemning i UK den 12-12-2019 kan situationen blive en anden.

f. **Ændring i vurdering af nye sorter af vinterhvede til brødhvedelisten**

ASL orienterede FU om den igangværende proces med revision af kriterierne for optagelse af sorter af vinterhvede på brødhvedelisten.

Ordningen ændres i en markedsorienterede retning (dynamisk reference) hvor sorterne vurderes udelukkende under forhold, hvor sorterne tildeles N-svarende til brødhvedetillægget. Sorterne afprøves i to år på 6 lokaliteter og kriteriet for sedimentationsværdi fjernes. Desuden ændres referencen til at omfatte de fem mest dyrkede sorter optaget på brødhvedelisten. Fokus på forsøgenes kvalitet øges ved indførelse af minimumskrav til protein og faldtal i forsøgene og prøvebagning af sorterne baseres på de to prøver med højest proteinindhold fra hver enkelt sort. Ydermere inddrages møllerne, repræsenteret ved Valsemøllerne og Havnemøllerne, i vurderingen af sorterne ifm. 2. års afprøvning. LBST arbejder p.t. videre med forslag til revision efter indspil fra TF og møllerne.

MEB: LBST har sat tiltaget i gang med et stort bidrag fra TF med henblik på, at få sammensat en fornuftig aftale. Der har i den forbindelse være ytret ønske om, at Møllerne kom med i FU. Aftalen er ikke helt på plads, men ender sandsynligvis med, at Møllerne vil blive inviteret til deltagelse i FU møder som tekniske eksperter jf. forretningsordenen i FU, men de optages ikke som medlemmer af FU. Dette er et led i LBST juridiske kvalitetssikring, så uheldige sager ikke opstår. Design af lovgivning og praktisk udførelse er under revision i LBST. Regeringen ønsker ikke at forstyrre Erhvervet unødigt, og derfor er styrelserne blevet pålagt at der som udgangspunkt kun sendes nye bekendtgørelser i høring 2 gange om året som kan træde i kraft hhv. pr. 1. juli og 1. januar. Det medfører mindre fleksibilitet da bekendtgørelserne bliver mere overordnede,

men det betyder at bekendtgørelser suppleres af vejledninger, som giver mere råderum. Der arbejdes på at få praksis skrevet detaljeret ned – f.eks. vejledning omkring brødhvedelisten. Vejledninger vil også blive publiceret i Retsinfo. Vejledninger skal udfærdiges på alle forvaltningsområder ud fra retssikkerhedsbetragtninger, sådan at man som anmelder ved, hvad man kan forvente, når man sender en anmeldelse til f.eks. brødhvedelisten, til SES-afprøvning eller certificering, hvordan får man en sort på sortliste, hvordan S-mærkes plænegræsser. Vejledning omkring anmeldelse til brødhvedelisten forventes færdig inden 1. juli 2019.

2. FU forretningsorden og introduktion og rammerne vedr. Fagudvalgsrapporten

a. FU forretningsorden

GDE runddelte og introducerede kort FU-forretningsorden, specielt mht. på §3, styk 4 vedr. medlemmernes habilitet.

I den forbindelse er det vigtigt, at erindre, at FU's medlemmer er udpeget af de respektive brancheorganisationen og dermed repræsenterer hele branchen.

TF vil nødtigt ud i en anonymisering af sorterne i Fagudvalgsrapporten, ej heller ind i en fase, hvor medlemmer skal forlade og indtræde i mødet, når specifikke sorter behandles. TF har kendskab til FU-medlemmernes virksomhedsansættelse, og kender også sorterens tilhørsforhold.

GDE forslår, at medlemmernes habilitetsforhold håndteres ved, at det enkelte medlem skruer ned for engagementet ved diskussionen af specifikke sorter, når medlemmet nærmer sig habilitetsgrænsen.

Dermed kan alle medlemmer forblive i mødet og det undgås, at enkelte medlemmer skal forlade mødet ved behandling af specifikke sorter.

Desuden orienteres FU, at sorter mht. slettelse og forlængelse ikke forelægges FU, men behandles administrativt af sekretariatet ved TF. Ligeledes udtaler FU sig ikke ifht enkelte SES-afprøvninger, der gennemføres ved akkrediterede udenlandske institutioner.

Referater fra FU's møde vil blive gjort tilgængelig via LBST's og TF's hjemmeside (siden seneste møde den 5-2-2018).

b. Introduktion til FU-rapporten

PKH og ASL introducerede dokumentet vedr. opbygning, indhold og rammer vedr. Fagudvalgsrapporten mht. VP og SES-godkendelserne. Rammerne for godkendelse kan genfindes i sortlistebekendtgørelsen nr. 260 af 9-4-2018 §3 og §12

FU-rapporten er fortroligt og danner baggrund/dokumentation for sorterens indstilling.

SES data bedømmes ud fra UPOVS retningslinier om selvstændighed - TGP dokumenter, som beskriver generelle procedurer og rammer i forbindelse med SES afprøvning. I forbindelse med udfærdigelsen af vejledning til afprøvning i SES benyttes lejligheden til at informere og stramme op omkring rammerne. Link til UPOV's TGP dokumenter kan findes her: <https://www.upov.int/tgp/en/> Ros fra MEB for dokumentet.

Parallelt til denne introduktion har TystofteFonden arbejdet på et beslutnings-træ vedr. muligheder vedr. sortsgodkendelse herunder parallelitet/uafhængighed mellem værdiafprøvningen og SES-afprøvningen. TystofteFonden arbejder videre med Landbrugsstyrelsen for at sikre beslutningsvejene

3. **Indstilling af nye sorter til brødhvedelisten**

ASL: Nyt bilag er fremsendt til FU vedr. brødhvedeafprøvningen, da der var fejl i referencegrundlag i det oprindelige materiale.

Dagens indstillinger fremgår af afkrydsningsskema.

P.t. er en del af de godkendte sorter ikke anmeldt til afprøvning i kontrolmarken (opformering til 2019). Anmelderne af de enkelte sorter spørges om de fortsat ønsker, at sorterne skal stå på brødhvedelisten og om sorterne i givet fald bliver markedsført.

Positive indstillinger af nye sorter bliver givet til Landbrugsstyrelsen omkring den 1. marts 2019.

4. **Indstilling af sorter**

Beslutningerne om SES- og værdiindstillingerne af sorter, der blev behandlet, kan ses i mødets afkrydsningsskema. Afkrydsningsskemaerne skal ses i sammenhæng med Fagudvalgsrapporten, der er grundlag for argumenterne for de enkelte sorters godkendelse. Inden hver artsgruppe blev behandlet, blev FU spurgt, om der var specifikke aspekter vedr. SES-afprøvning, der ønskedes belyst eller diskuteret.

PKH fremlagde resultater for SES-afprøvningen. EAL fremlagde resultater fra SES samt VP-afprøvning af bederoer og sukkerroer. Conviso Smart sorter er indgået i forsøg på lige fod med de 84 andre sorter af sukkerroer.

ASL fremlagde resultater af værdiafprøvning af korn, bælgæd, olieplanter og majs.

Anmelderne informeres om FU's indstillinger og har mulighed for at indgive indsigelser indtil den 13-12-2018. Efter den 17. december godkendes FU's indstillinger af direktøren for TF, GDE.

TF forventer at kunne indstille godkendte sorter til EU-fælles sortliste (common catalogue) inden udløb af 2018.

5. **Teknisk udvikling**

a. N-norm til vårbyg (maltbyg/foderkorn)

ASL/LBE: Aftaler om brug af kvælstof udskydes til januar efter kontaktmøde for sortsejere.

6. **Drøftelse af fremtidig fremsendelse af materiale til FU**

I år er FU-rapporten udarbejdet i en pdf-version. Indledningsvist er versionen ikke sendt til FU pr. e-mail, da rapporten er fortroligt og kun stilles FU-medlemmerne til rådighed. Fremtidig fremsendelse af rapporten i en digital version blev drøftet. Den nuværende model fortsætter.

7. **Eventuelt: Dato for næstkommende møde**

Datoen tirsdag den 29-01-2019 fastholdes. Et fremtidigt ønske fra MEB er, at der ikke planlægges møder i sidste uge af januar.

Bilag:

- FUs indstillingsskema med indstillinger vedr.
 - nye sorter
 - sorter, der vurderes mht. optagelse på brødhvedelisten
- Opdateret introduktion til FU-rapporten